

Motion till riksdagen 2018/19:3056

av Johan Forssell m.fl. (M, KD)

med anledning av prop. 2018/19:77 Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att villkorlig frigivning endast ska förekomma undantagsvis och tidigast efter tre fjärdedelar av strafftiden samt att den som återfallit i brott inte ska omfattas av möjligheten till villkorlig frigivning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheterna att skjuta upp villkorlig frigivning med hänsyn till bristande deltagande i återfallsförebyggande åtgärder och annan misskötsamhet under anstaltstiden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omfattningen av den villkorligt medgivna frihet som ska kunna förverkas vid misskötsamhet bör utökas i betydande omfattning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi har länge pekat på behovet av att begränsa möjligheterna till villkorlig frigivning. I grunden handlar det om att den som döms för brott ska sitta av en större del av straffet. Denna linje har biträtts av justitieutskottet, och riksdagen fattade våren 2015 beslut om ett tillkännagivande till regeringen om att möjligheterna till villkorlig frigivning bör skärpas. Den nu aktuella propositionen berör huvudsakligen vissa återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning. Det är dock inte möjligt att i ljuset av riksdagens uttalade inriktning behandla denna fråga utan att samtidigt beröra den i sammanhanget helt avgörande frågan om den villkorliga frigivningens varande och utformning.

Den som avtjänar ett tidsbestämt fängelsestraff friges i dag som regel villkorligt efter två tredjedelar av strafftiden. För personer som avtjänar långa fängelsestraff innebär det att många år dras av på straffet. Det är en otillfredsställande ordning som undergräver principen om att straffet ska stå i proportion till brottets allvar. Vi anser att

villkorlig frigivning endast ska förekomma undantagsvis och tidigast efter tre fjärdedelar av strafftiden. Vi anser även att den som återfallit i brott inte ska omfattas av möjligheten till villkorlig frigivning.

Att begränsa möjligheterna till villkorlig frigivning ökar proportionaliteten, förhindrar att dömda begår nya brott och stärker samtidigt legitimiteten för rättsväsendet. Förslaget innebär inte att de incitament mot återfall i brott som den villkorliga frigivningen ger tas bort, men att de till betydande del kommer att behöva bestå av annat än rabatterad strafftid. Vi förutsätter att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag på skärpta möjligheter till villkorlig frigivning i linje med vad som angivits ovan.

Regeringen berör i propositionen riksdagens tillkännagivande om att gärningsmän som dömts för vålds- eller sexualbrott bör ha en skyldighet att delta i lämpliga behandlingsprogram och att vägran att delta i ett sådant program bör få konsekvenser för möjligheterna till permission och villkorlig frigivning. Regeringen har valt att inte utreda frågan och redovisar i propositionen att det därför saknas beredningsunderlag att lägga några förslag med anledning av riksdagens tillkännagivande. Kriminalvården har i samband med remissförfarandet framfört att möjligheterna att skjuta upp den villkorliga frigivningen med hänsyn till den intagnes beteende borde utökas.

Det är nu angeläget att regeringen utan ytterligare dröjsmål låter utreda dessa frågor och återkommer till riksdagen med förslag som innebär att möjligheterna att skjuta upp villkorlig frigivning med hänsyn till bristande deltagande i återfallsförebyggande åtgärder och annan misskötsamhet under anstaltstiden utökas.

Regeringen föreslår i propositionen att beslut om förverkande av villkorligt medgiven frihet med anledning av misskötsamhet i fortsättningen ska få ske med upp till 90 dagar åt gången. Vid misskötsamhet under anstaltsvistelsen där den intagne på ett allvarligt sätt bryter mot de villkor som gäller för verkställigheten kan den villkorliga frigivningen enligt dagens regler skjutas upp med högst sex månader åt gången. Förslaget syftar till att minska diskrepansen mellan graden av ingripande på grund av misskötsamhet i anstalt och efter frigivningen. Regeringen anser dock att det vore att gå för långt att förverkande av villkorligt medgiven frihet skulle kunna ske av upp till sex månader eller mer.

Vi menar som framgår ovan att villkorlig frigivning ska begränsas och endast förekomma undantagsvis. Den som inte följer villkoren för sin frigivning i sådan omfattning att en varning inte bedöms vara tillräcklig bör heller inte kunna räkna med att åtnjuta den förmån som det innebär att frigives innan straffet är avtjänat. I likhet med vad som framförts under remissbehandlingen menar vi därför att omfattningen av den villkorligt medgivna frihet som föreslås kunna förverkas bör utökas i betydande omfattning.

Johan Forssell (M)

Louise Meijer (M)

Andreas Carlson (KD)

Josefin Malmqvist (M)

Ingemar Kihlström (KD)